

خدمت به زائران محدودیت نمی‌شناسد

زهرا راضیانی
عضو گروه دانشگاه

کمتر از یک ماه دیگر جاده نجف به کربلا شاهد خیل عظیمی از زائران خواهد بود. جمعیتی که از کشورهای مختلف خودشان را به این جاده می‌رسانند تا پای پیاده بعد از طی کردن بیش از هزار عمود خودشان را به بین‌الرحمین برسانند. پیاده‌روی اربعین را باید بزرگ‌ترین گردهمایی دانست که در آن نه تنها مسلمانان، بلکه می‌توان زائرانی را

از دیگر ادیان هم دید و همین ویژگی باعث شده تا این مراسم از دیگر مناسک مذهبی در دنیا متفاوت باشد. حجم بالای زائر که باید تنها در یک مسیر حرکت کنند، باعث شده تا مقوله ارائه خدمت به زوار به یکی از موضوعات مهم در این مراسم تبدیل شود که طبیعتاً کشور میزبان به تنهایی از عهده آن برنمی‌آید؛ مولفه‌ای که باعث شده طی سال‌های اخیر اقدامات قابل توجهی به صورت خودجوش و دولتی برای گسترش ارائه خدمات به زوار از سوی ایران صورت گیرد. یکی از این اقدامات را باید برگزاری پویش «در مدار حبیب» دانست. پویشی

معاون عملیات جهادی سازمان بسیج دانشجویی در گفت‌وگو با «فرهنگستان»:

همکاری بیش از ۱۰ هزار دانشجو در خدمت‌رسانی به زوار حسینی

رضا غلامزاده، معاون عملیات جهادی سازمان بسیج دانشجویی درباره پویش خدمت‌رسانی در مدار حبیب گفت: «این پویش امسال برای سومین بار است که در راستای ایجاد گفت‌وگو با زائران - خادمین در ایام اربعین توسط معاونت جهادی بسیج دانشجویی کشور طراحی شده که در قالب موب‌های سیار دانشجویان و عموم مردم می‌توانند در آن کار خدمت‌رسانی به زائران را در طول مسیر دنبال کنند. براساس برنامه‌ریزی که

معاون عملیات جهادی سازمان بسیج دانشجویی در گفت‌وگو با «فرهنگستان»

که قرار است امسال برای سومین دوره برگزار شود و ظرفیت‌های مردمی و دانشجویی برای ارائه خدمات مورد نیاز زوار در حوزه‌های مختلف مورد استفاده قرار گیرد. در ادامه به سراغ رضا غلامزاده، معاون عملیات جهادی سازمان بسیج دانشجویی رفتیم تا از کم و کیف این دوره از پویش بی‌پرسیم. به گفته او، امسال هم قرار است موب‌های سیار در طول این جاده برای ارائه خدمات مستقر شوند، موب‌هایی که هم شرایط را برای زیارت اعضای آن فراهم می‌کند و هم شرایط خدمت‌رسانی را تسهیل خواهد کرد.

جدیدی را در این زمینه پیشنهاد دهند. این کار نیز با محوریت این گفت‌وگو دنبال می‌شود که «از خدمت‌ناچندان» چرا که در ایام اربعین فرصتی ایجاد می‌شود که زائران می‌توانند در بحث خدمت‌رسانی نیز ورود کنند. تلاش می‌کنیم امسال بتوانیم این گفت‌وگو را به صورت عمومی در آورده و در اختیار همه زائران قرار دهیم.»

او به آمار دانشجویان شرکت‌کننده در این دوره از پویش در مدار حبیب، اشاره و تصریح کرد: «تقریباً تیم‌های ما در هر کدام از این موب‌های سیار ۲ یا ۳ نفره است تا از این طریق علاوه بر اینکه خودتیم‌ها به اصطلاح هوای همدیگر را داشته باشند، همچنین می‌توانند امکان خدمت‌رسانی به زائران را انجام دهند. سال گذشته نزدیک به ۱۸ هزار دانشجو در قالب همین پویش کار خدمت‌رسانی به زائران را دنبال کردند، البته آن زمان ۶ هزار و ۸۰۰ تیم داشتیم و امسال با توجه به اینکه ۵ هزار تیم خواهیم داشت، به احتمال زیاد نزدیک به ۱۲ تا ۱۵ هزار دانشجو درگیر فضای خدمت‌رسانی به زائران خواهند شد.» معاون عملیات جهادی سازمان بسیج دانشجویی گفت: «ما در بسیج دانشجویی بنا داریم تا وقتی این موب‌ها عزیمت پیدا می‌کنند، در ترمین اقلام مورد نیازشان کمک کنیم. مثلاً برای تیم‌های پزشکی در فراهم آوردن داروهای مورد نیازشان و برای تیم‌های فرهنگی، اقلام فرهنگی را تامین خواهیم کرد. در حقیقت ما به صورت ستادی ۷۰ درصد از اقلام مورد نیاز این تیم‌ها را فراهم خواهیم کرد و اعلام هم کرده‌ایم هر تیمی که می‌خواهد حرکت کند باید ۳۰ درصد دیگر اقلام را خودش تهیه کند. مثلاً برای تیم‌های پزشکی گفتیم دستگاه فشار خون یا اقلامی از این دست را خودش باید تامین کنند.»

غلامزاده بیان داشت: «مساله دیگر اینکه امسال دو موضوع برپایمان بسیار اهمیت داشت، یکی مقوله پزشکی بود و به همین دلیل با جمعیت هلال‌احمر در این راستا همکاری کرده و اقدامات این حوزه را در قالب طرح «طب دوار» تعریف کرده‌ایم و در حقیقت تیم‌های این حوزه در قالب این طرح، اقدام به ارائه خدمت خواهند کرد. همچنین در حوزه رسانه نیز در حال آموزش تیم‌های رسانه‌ای هستیم و در روزهای ۱۳ و ۱۴ مرداد نیز رویدادی را در این زمینه خواهیم داشت و برآوردمان آن است که بتوانیم ۳۰ تا ۴۰ تیم چاپک رسانه‌ای بتوانند روایت تصویری و مکتوب را در ارائه خدمت موب‌های سیار انجام دهند.» او اظهار داشت: «آنچه برآورد کرده و همچنین نظرسنجی‌هایی که از سال گذشته انجام داده‌ایم، نشان می‌دهد هر تیم تقریباً به صورت متوسط بین ۴ تا ۵ روز کار خدمت‌رسانی را انجام می‌دهد. مساله دیگر اینکه هر تیم ما در «طب دوار» توانسته بودند در طول مسیر ۷۰ مورد خدمت‌رسانی را انجام دهند. یعنی هر تیم ۲۸۰ نفر را در ۴ روز حضورش توانسته بود بازدید کند یا ارجاع دهد. همچنین در مباحث فرهنگی نیز هر تیم می‌تواند حداقل ۳ بار کار خدمت‌رسانی را انجام دهد.»

معاون عملیات جهادی سازمان بسیج دانشجویی خاطرنشان کرد: «در عرصه پزشکی چون بحث درمانی است، تیم‌ها تنها در مسیر نجف به کربلا کار خدمت‌رسانی را انجام می‌دهند؛ اما به تیم‌های طب سنتی و فرهنگی مان گفته‌ایم که از مبدا حرکت‌شان می‌توانند این خدمات را به زوار ارائه دهند یعنی مهم نیست که تیم به خارج از مرز رسیده است یا خیر، بلکه می‌توانند در شهرهایی مانند شلمچه نیز این کار را انجام دهند.»

دبیر پویش «روایت خدمت» خبر داد

روایت‌گری خدمت در مسیر اربعین با «خادم- رسانه» ها

امیرحسین حیدرپور، دبیر پویش «روایت خدمت» با بیان اینکه امسال برای اولین بار موب‌های سیار رسانه‌ای را در قالب یکی از برنامه‌های پویش «در مدار حبیب» تعریف کرده‌ایم، گفت: «بر این اساس زوار به عنوان «خادم- رسانه» تعریف می‌شده و این کار نیز در قالب پویش روایت خدمت، دنبال می‌شود. تلاش مان آن است در این پویش برخی از زوار که در قالب موب‌های سیار به ارائه خدمت می‌پردازند، بتوانند آن را در عرصه رسانه‌ای انعکاس دهند و در این میان برخی از زوار نیز صرفاً کار رسانه‌ای را دنبال می‌کنند که این دسته از زوار به تیم‌های فرهنگی، پزشکی و طب‌دوار ما ملحق می‌شوند تا بتوانند اقدامات صورت گرفته از سوی آنها را روایت کنند.» او ادامه داد: «برای آنکه بتوانیم گفت‌وگو در اربعین را به شکل بهتری انعکاس دهیم، بخش سومی هم در نظر گرفته‌ایم که براساس آن زوار می‌توانند به صورت

کلی خدمت‌رسانی در اربعین را روایت کنند؛ اما باید این کار را با زبان هنرمندانه، روایت‌گونه و داستان‌طور انجام دهند. ما برای انتقال برخی از اتفاقات مانند اربعین به زبان رسمی رسانه‌ای قائل نیستیم و تصور می‌کنیم زبان غیررسمی که توسط خود افراد در فضای مجازی دنبال می‌شود، می‌تواند ارتباط بیشتری را با مخاطب بگیرد. البته این کار نیز نیازمند مهارت است و به همین منظور ما یک دوره آموزشی را که همان روایت خدمت است، طراحی کرده‌ایم و در یک بازه زمانی یک ماهه آن را دنبال خواهیم کرد.»

دبیر پویش روایت خدمت اظهار داشت: «امروز و فردا شروع فرآیند آموزشی خواهد بود و در این مدت نیز نزدیک به ۲۰ نفر ثبت‌نام کرده‌اند. ما به مدت دو روز کارگاه‌های حضوری را خواهیم داشت و از افرادی که در حوزه روایت‌گری مطرح هستند، برای آموزش در این زمینه کمک

هم‌راستا کنیم. از طرف دیگر تیم‌های شرکت‌کننده در این دوره‌ها بعداً در دوره‌های اردوهای جهادی هم می‌توانند دست به روایت‌گری بزنند؛ از این طریق گفت‌وگو خدمت بهتر منعکس خواهد شد و قطعا اثرات خود را در این فضا هم خواهد داشت.»

دبیر پویش روایت خدمت گفت: «انتظار ما آن است که خادم- رسانه‌ها، روایت‌های خود را در صفحات شخصی‌شان منتشر کنند، طبیعتاً این کار باعث می‌شود مخاطبانی که شاید صفحه «در مدار حبیب» را ندانسته باشند نیز در جریان اتفاقات رخ داده در طول مسیر پیاده‌روی اربعین قرار بگیرند. هدف‌گذاری مان آن است که بتوانیم بحث روایت‌گری را برای عموم افراد حاضر در این مسیر فراهم کنیم. در این میان نزدیک به ۶۰ تیم حرفه‌ای نیز داشته باشیم تا به صورت جدی روی انعکاس روایت‌گونه متمرکز باشند.»

خواهیم گرفت تا بحث روایت‌گری را آموزش دهند. البته چون این کارگاه‌ها در تهران برگزار می‌شود و شاید امکان حضور برای برخی از ثبت‌کنندگان وجود نداشته باشد، آنها را به صورت آنلاین نیز برگزار خواهیم کرد. «حیدرپور افزود: «بعد از رویداد دو روزه، مائیت‌نام‌کنندگان را به صورت مجازی دنبال می‌کنیم تا بتوانیم افراد را با یکدیگر متصل کنیم. یعنی شاید فردی به خوبی روایت‌گری کند، اما در عکسبرداری خوب نیست، طبیعتاً در این موارد او را به فردی که عکاسی خوبی دارد متصل خواهیم کرد تا بتواند یک روایت‌گری کاملی را در طول سفر در قالب موب‌های سیار رسانه‌ای داشته باشند.» او گفت: «تصور می‌کنیم سطح وسیعی از خدمت‌رسانی در طول برگزاری اربعین در حوزه‌های مختلف صورت می‌گیرد اما سطح انعکاس این روایت‌ها، فاصله زیادی با خود خدمت‌رسانی دارد و تلاش می‌کنیم این سطح‌ها را با یکدیگر

۱۰ ایده دانشجویان برای خدمت‌رسانی به زوار حسینی

پویش «در مدار حبیب» را باید یکی از ایده‌های جدیدی دانست که با وجود عمر ۳ ساله توانسته تا حدی خود را در میان زائران و خادمین باز کند. ایده جدید شکل و شمایل متفاوتی به خدمت‌رسانی زائران حسینی داد. تا پیش از برگزاری این پویش، تنها موب‌ها به عنوان محلی برای ارائه خدمات پزشکی، پزشکی و پزشکی و... شناخته می‌شدند اما با راه‌افتادن این پویش، شرایط برای ارائه خدمات سیار هم فراهم شد تا از این طریق با هزینه کمتر، امکان ارائه خدمات در طیف وسیع‌تر فراهم شود. پویشی که با اهداف مختلفی چون پای کار آوردن ظرفیت‌های خود و تخصصی مردم جهت نقش‌آفرینی و خدمت‌رسانی در راهپیمایی با شکوه اربعین، ترویج گفت‌وگو و فرهنگ روحیه خدمت‌رسانی در بین زائران اربعین و استفاده از ظرفیت‌های مردمی در رفع مشکلات و خدمت‌رسانی به زائرین اربعین راه‌اندازی شده بود، تلاش کرده تا در طول ۳ سال گذشته تمرکز خود را روی حوزه پزشکی و مباحث فرهنگی بگذارد. با این حال سومین دوره این پویش تفاوت اساسی با دوره‌های قبلی خود دارد؛ چراکه امسال حتی نحوه خدمات‌رسانی نیز تا حدی برعهده خود زائران گذاشته شده و از آنها درباره چگونگی گسترش سبب خدمت‌رسانی کمک گرفته می‌شود. اتفاقی که در مجموع به ثبت ۶۰ ایده جدید از سوی زائران منتهی شده است.

۱ «پاکبان طریق» باشید

«پاکبان طریق» یکی از ایده‌های خلاقانه‌ای است که در سامانه hamebaham.org به ثبت رسیده است. ایده‌ای که براساس آن زوار می‌توانند در جمع‌آوری زباله در مسیر پیاده‌روی به اندازه چند عمود مشارکت داشته باشند. این اتفاق می‌تواند بخشی از بار پاکسازی جاده نجف به کربلا را از دوش مردم و مسئولان عراقی بردارد.

۲ زوار در کسوت امانتداران حرم

«امانتدار» هم ایده دیگری است که هدف آن نگاه‌داری از

شرایط جدیدی را پیش روی سالمندان و زوار کم‌توان جسمی بگذارد.

۹ برپایی «مهد حسینی» برای کودکان

همچنین ایده «مهد حسینی» که سرگرم کردن کودکان در موب‌ها یا نقاشی کشیدن، شعر خواندن و... را دنبال می‌کند، یکی دیگر از همان ۶۰ ایده به ثبت رسیده به شمار می‌رود. ایده‌ای که همان ایده مهدکودک‌ها را می‌خواهد این بار در قالب ایام اربعین و با در نظر گرفتن شرایط آن به اجرا درآورد.

۱۰ طبیبان دوار و مراقبت از سلامت زوار

«طبیب دوار» نیز که هدف‌گذاری اش را تامین خوراکی‌های مناسب برای رفع گرسنگی و بهبود حال زائرانی که شرایط جسمی مساعدی ندارند، قرار داده باید به عنوان یکی دیگر از ایده‌های مهم امسال در نظر گرفت. ایده‌ای که البته سال گذشته نیز دنبال شد و تیم‌های مختلفی در آن ساماندهی شدند تا بتوانند با تکیه بر گیاهان دارویی، در صورت نیاز به درمان زوار بپردازند.

شرایط اربعین می‌تواند حس‌وحالی متفاوت به زواری بدهد که برای استراحت به موب‌های مختلف می‌روند.

۷ تشکیل گروه‌های «مادران حسینی»

«مادران حسینی» که هدف آن کمک کردن در نگاه‌داری کودکان است را هم باید از دیگر ایده‌های خودجوشی دانست که می‌تواند هم به سرگرم شدن بیشتر کودکان کمک کند و هم فرصتی را در اختیار مادران بگذارد تا بتوانند با آرامش خاطر بیشتری به استراحت بپردازند.

۸ «راهبران طریق» همراه زوار کم‌توان جسمی و سالمندان

«راهبران طریق» که همان همراهی کردن با افراد کم‌توان جسمی یا افراد مسن در مسیر پیاده‌روی است را هم باید در زمره ایده‌های جدیدی دانست که امسال در طریق نجف به کربلا جرابی خواهد شد. هرچند در تمام این سال‌ها عکس و فیلم‌های زیادی از کمک کردن به این دسته از زوار منتشر شده، اما طبیعتاً ساماندهی ارائه خدمات به آنها می‌تواند

۶ حسینی‌ها بسازید؛ بدون قرار قبلی!

«حسینی‌ها بسازید» هم از دیگر ایده‌های ثبت شده در این سامانه به شمار می‌رود که براساس آن، مداحی و خواندن زیارت عاشورا در موب‌ها در ساعات نماز انجام خواهد شد. کاری که با توجه به